

Fitokimyasallar

Bitkilerde bulunan **besleyici olmayan** kimyasallardır.

Hastalıklardan koruyucu etkileri vardır.

En iyi bilinenler: domateste bulunan **lycopene**, **soya izoflavonları** ve **Citrus flavonoitleri**'dir.

Fitokimyasalların etkileri

- **Antioksidan etki:** allil sülfürler (soğan, sarımsak, pırasa); karotenoitler (havuç); flavonoidler (narenciyeler); polifenoller (çay, üzüm)

Hormonal etki

- **Soya izoflavonları (genistein, daidzein) menopoz sendromlarının önlenmesinde.**

Enzim stimulasyonu

- **İndoller (lahana) meme kanseri riskini azaltır.**
- **Proteaz inhibitörleri (soya fasulye)**
- **Terpenler (narenciyeler)**

DNA replikasyonunun düzenlenmesi

- **Saponinler**
- **Kapsaicin**

Kanserden korunma

Antibakteriyel etki

- **Allicin**
- **Sarımsak**

- **Fitokimyasallar günlük diyetle gıdalardan alınır.**
- **Meyvalar (Vaccinium, kiraz, elma), sebzeler (lahana, havuç, brokkoli) fitokimyasal açısından zengindir.**

Fitokimyasal açıdan zengin sebze ve meyvalar vitamin ve mineralleri de içermektedir.

Lutein ve Zeaxanthin

- **Karotenoit yapısında**
- **Yağda çözünür**
- **Sarımsı pigmentler**
- **Bitkilerde, alglerde ve fotosentez yapan bakterilerde bulunur.**
- **Buldukları organizmaları UV-radyasyonu ve oksijenin toksik etkilerinden korur.**
- **İnsanda fototoksik hasarı önler.**

Bulunduđu gıdalar

Mısır, yumurta sarısı, yeşil sebze ve meyvalar,

**Bezelye, kabak, lahana, ıspanak,
Marul, kivi, ısırgan, yosunlar**

Sarı çiçekli bitkilerin petalleri

**İnsanda retinada bulunur ve yaşla birlikte gelişen
makuler dejenerasyonun önlenmesinde etkilidir.
Katarakt oluşumunu önler. Bazı kanser türlerinin
oluşumuna engel olur.**

Lutein dipalmitat/ Zeaxanthin

- **Helenium autumnale**'de bulunup helenien olarak isimlendirilir. Fransa'da görme bozukluklarının tedavisinde kullanılır.

Lycium chinense'den elde edilir.

yağ asidi formunda bulunur.

Çin'de görme bozukluklarının tedavisinde kullanılır.

Etki: Oftalmoprotektif

- **Makular dejenerasyon ve katarakt riskini azaltmada kullanılır.**
- **Her bir yumurta sarısı 290 µg lutein, 210 µg zeaxanthin içerir.**
- **Kolesterol problemi yoksa hamileler dahil güvenle kullanılabilir.**

Lycopene

Karotenoit

Yağda çözünür.

Bulduğu organizmaları ışık ve oksijenin toksik etkilerinden korur.

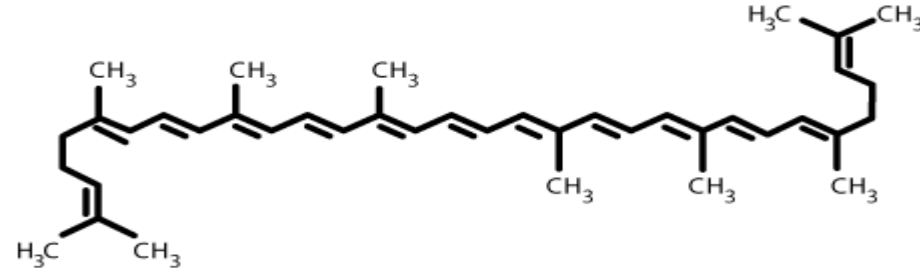
Prostat kanseri başta olmak üzere diğer kanser türleri ve koroner kalp hastalıklarına karşı koruyucudur.

Bulduğu gıdalara kırmızı renk verir.

Lycopersicon esculentum (domates)

- **Ketçap, salça, domates suyu, karpuz, papaya, greyfurt**

Gıdalardan günlük 25 mg civarında alınır.

Etki

- **Antikarsinojenik, antiaterogenik, akciğer kanseri riskini azaltır. Oksidatif stres kaynaklı diğer hastalıklarda yararlıdır. LDL yi düşürür.**
- **Tüm karotenoitler arasında en yüksek antioksidan etkiye sahiptir.**